

ICOM üldkonverents „The Power of Museums“

Praha, 20.-28. august 2022

Laura Kipper

ICOMi Praha üldkogu kõige säravamad muljed olid muuseumi ja tehnoloogia seostest ning ICSC läbi viidud töötoast. Lisaks loomulikult muuseumidefinitiooni, Ukraina toetus ning COVID-i mõjude analüüsi hetked.

Töötuba - International Coalition of Sites of Conscience (ICSC), Linda Norris

Osalesin Linda Norrise juhendatud töötoas, mis keskendus meetodile, kuidas muuseum võiks aidata kaasa kogukonna/mälupaiga valupunktide lahendamisele.

Töötoas töötasime läbi meetodi, kuidas läheneda põgenikele, kes on pidanud jätma oma kodu, saanud traumaatilise kogemuse põgenemisel ning üritavad nüüd sihtriigis kohaneda. Muuseumi roll kohanemise toetamisel oli töötoas osalenute jaoks oluline ning õpitud meetod oli hea viis kohanemist toetada. Loomulikult võib meetodi kasutada ka teiste traumaatiliste kogemuste analüüsimiseks.

ICSC on välja töötanud meetodi - Front Page Dialogue – mis liigub üksikult üldisele ning isiklikult ühiskondlikule tasemel ning seda läbi grupitöö nelja faasi ning küsimuste. Grupitöö neli küsimustevooru algavad grupi sidumise/kogukonna loomisega, edasi isikliku kogemuse jagamisega ning ühiskondliku raami loomisega ning kogemuse sünteesimisega.

Muuseum ja tehnoloogia

Kõige põnevam ettekanne minu jaoks oli muuseumide ja tehnoloogia peapaneelis Sebastian Chanilt, Melbourne'ist ACMI's (enne Australian Centre for the Moving Image).

Chan'i kronoloogiline ja ajalukku vaatav ettekanne alustas 1960ndatest, mil ta läks tagasi muuseumide ja digitaalse tehnoloogia esmaste kokkupuutepunktide alguskohta. Kõik oli väga tuttav ning ka Eesti kontekstis täiesti relevantne – esmane õhin, KVIS'i loomine, samas tehnoloogia kallidus ja tõrked.

Aga Chan'i jaoks oli kõige olulisem küsimus tänapäeval siiski: MIKS? Miks muuseumid peaksid tehnoloogiat kasutama. Chani hinnangul ei saa see lähtuda enam pelgalt soovist olla efektiivsem, luua rohkem võimalusi tulu teenimiseks, jõuda „noore ja teismelise publikuni“.

Väga oluline on – kui suurem õhin, tehnoloogiast küllastumine on möödunud, suunata fookus infolt ja andmetelt pigem küsimusele – kuidas kõike seda kasutada, et luua emotsioone, jutustada lugusid, arendada kujutlusvõimet – luua uut ja paremat maailma.

Ja siit lähtub ka küsimus – kuidas teha kultuuri ja kunstisektoris koostööd, et kõik need eesmärgid oleksid täidetud? Ja mitte vähem oluline ei ole küsimus, kuidas saavutada eesmäärke – eetilisel, jätkusuutlikult ning kõige vähem ressursse haaravalt (*extractive manner*).

Oluline küsimuse püstitus oli ka füüsilise ruumi sobivusest uute tehnoloogiate jaoks – kas hoone/ruumid on piisavad, et rahuldada pidevalt on-line oleva külastaja vajadusi. Ja veelgi olulisem – kuidas köita külastaja tähelepanu ja suunata tema fookust külastuse ajal?

Kõik need küsimused on ka Eesti kontekstis ülimalt aktuaalsed – Eesti mäluasutuste digistrateegia keskendub peamiselt materjali digiteerimisele, mitte kasutaja vajadustele. Eesti mäluasutuste suvekoolis tuli teemaks ka nt nõukogudeaegsete ajalehtede digiteerimine, mis on veel tegemata, samas on digiteeritud kõik ajalehed alates 19. sajandist. Siinkohal on kasutaja jäänud teisesesse rolli. Seega – kasutajakesksus on peamine, seda ei tohiks unustada.

Veel olulisi märkamisi – kuidas tagada muuseumi sees digistrateegia omaksvõtt kõigil tasanditel – selle töö esile Hamburgi Museum für Kunst und Gewerbe esindaja, kes tutvustada muuseumi digistrateegiat.

Kolmas oluline tähelepanek – koostöö ning digitaalne mentorlus. Hoolimata juba paarikümneaastasest digiajastust on endiselt vajalik nõustada nii muuseumi sees kui ka muuseumiväliselt.